

Computermodeller mod jysk virkelighed: Derfor når vi aldrig 210 vinterulve

Den officielle forvaltning skyder over målet, hvis der regnes med et scenarie på 210 jyske ulve. Virkelighedens vinterdemografi og Jyllands kulturlandskab og geografiske tragt sætter et naturligt mætningspunkt, der ligger markant lavere. - Vi skal tættere på DCE's nedre ulvemaksimum på 77, og i dette debatindlæg foreslås **et forvaltningsoplæg med et nyt "ulveloft"**.

Det er på tide, at vi flytter fokus til de faktiske ulveegnede levesteder i Jylland og definerer **et realistisk øvre måltal**. Det er den eneste vej, hvis vi vil gøre os håb om licens- og kvotejagt, for at holde ulvebestanden på et påvist socio-økologisk bæredygtigt, holdbart og acceptabelt niveau. - **Fortsætter vi i det nuværende spor, sker det nemlig aldrig.**

Her ses et konkret, underbygget løsningsforslag til at opnå licensjagt/kvotejagt.

Ung ulv i Sverige august 2011.

Udgangspunkt

Grundlaget for dette må være DCE's officielle rapporter til Miljøstyrelsen. Her anslår DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi), at det jyske landskab rummer fødegrundlag og plads til mellem 11 og 30 ulvepar, hvilket svarer til **en samlet vinterbestand på 77–210 ulve**.

Under forudsætning af løbende genetisk udveksling med Tyskland vurderer forskerne, at den danske delbestand mindst skal tælle mellem **40 og 100 ulve** for at være levedygtig over tid. (Kilde: DCE-notatet 'Vurdering af nuværende og fremtidig bestandsstatus for ulv i Danmark', 2023). - Vi må med andre ord forvente at ulven er kommet for at blive.

Med til udgangspunktet hører **udviklingen** (tal og debattemner) i ulvebestanden – som er:

Det biologiske overvågningsår 2026/2027

Ifølge tal fra den nationale ulveovervågning (DCE ved Aarhus Universitet og Naturhistorisk Museum Aarhus) startede overvågningsåret i maj 2026 med mindst **49 registrerede voksne ulve** – defineret som individer over 1 år inden årets fødsler. Bestanden har siden 2017 fulgt en stabil vækstkurve på knap 26 % om året (dog i ujævne ryk) i den faste reproduktionsfase, hvilket minder om vækstraterne under den tidlige tyske ulveekspansion.

Hvor mange ulve har vi efter fødsler i maj måned 2026?

Der var forventet mindst 89–109 ulve i den samlede forsommerbestand, som består af reproduktive voksne, ungulve fra tidligere år samt nyfødte hvalpe. Med forskernes forventning om 10 etablerede par i 2026, og at en væsentlig del af disse resulterer i hvalpekuld med et gennemsnitligt kuld på 5–6 hvalpe, bestod forsommerbestanden formentlig af de **49** etablerede/strejfende voksne samt en estimeret tilvækst på **40–60** nyfødte hvalpe. (Se *Skema 1 til sidst i læserbrevet*).

Hvad bliver vinterbestanden i overvågningsåret 2026/2027?

Altå per januar/februar 2027, i overvågningsåret: 1. maj 2026 til 30. april 2027.

Selvom hvalpetilvæksten er markant i maj, rammes unge ulve (1–2 år) og hvalpe i det danske kulturlandskab af en høj naturlig dødelighed og afgang på omkring 46-50 %, primært drevet af trafikdrab og uforklarlig "kryptisk dødelighed" (formodet illegal afskydning).

Når denne dødelighed indregnes, vil den **samlede vinterbestand** (januar/februar 2027) sandsynligvis lande på **mellem 74–79 ulve** (inklusive overlevende hvalpe og ungulve). (Se *Skema 2: ca. 76 ulve*).

Disse tal bekræfter, at ulven har etableret sig i Jylland i et tempo, som nok de færreste havde forudset. Frem mod begyndelsen af 2027 er det sandsynligt, at bestanden vil have vokset sig så stor, at den nu for alvor presser sig op mod det nedre scenarie på **77 ulve** i vinterbestanden, som forskerne har sat som den biologiske bundgrænse for den danske ulvebestand. – **I 2027 når vi sandsynligvis tæt på DCE's bundgrænse på 77 ulve**, hvis vores dødelighed stadig er 46-50 %. (Se *Skema 2*).

Hvis ulvenes høje dødelighed fortsætter:

Så vil ulvebestanden, alt andet lige, nå DCE's vurderede max. antal på **210 ulve** i vinterbestanden omkring **2040**. (Se *Skema 2*).

Hvis ulvenes dødelighed falder til det normale:

Men falder vores ulvebestands nuværende dødelighed, vil ulvesituationen se ganske anderledes ud. Falder dødeligheden i morgen til det for ulve normale niveau i større lande (nok usandsynligt), vil vi alt andet lige nå DCE's anslåede max. antal på **210 ulve** i vinterbestanden omkring **2030-2031**. (Se *Skema 3*).

Er ulvebestanden ved at eksplodere i Danmark?

Nej, på nuværende tidspunkt er der ingen grund til panik over en såkaldt "eksploderende" bestand. Væksten i Danmark er nemlig kunstigt bremset af en markant modstand i miljøet. Unge ulve (1–2 år) og hvalpe rammes af en ekstremt høj dødelighed på omkring **46-50 %**, primært drevet af trafikdrab og uforklarlig "kryptisk dødelighed" (formodet faunakriminalitet iflg. forskernes rapporter). – Gennemsnitlig dødelighed er i andre landes ulvebestande ca. 31-36 % på tværs af alle aldersgrupper - typisk 10-15 % for voksne og 40 % for hvalpe.

Det betyder, at en dansk ulv i gennemsnit kun lever cirka to år, hvor de i vildmarken normalt lever 5-7 år. Det biologiske boom, vi oplevede i overgangen fra 2024 til 2025 (se

Skema 1), skyldes udelukkende de store hvalpekuld fra de foregående år, som nu slår igennem i statistikken.

Vores ulvebestands udvikling ligner på den måde meget den udvikling man har set i Tyskland, Holland og Belgien.

Der råder en del talforvirring

Der råder en del forståelig talforvirring omkring vores antal ulve gennem årene, for folk der ikke er biologer. – Dette er ikke bestandsforvaltningens skyld, da de danske myndigheder har klaret ulvens indtog i Danmark flot og grundigt, ligesom DCE har sagt det helt rigtige.

Dette er primært skabt af ændringer i opgørelsesmetoden efter 2024, forskellen på kalenderår og overvågningsår, samt det faktum at biologer og den officielle ulveovervågning opererer med to forskellige definitioner af "voksen", alt efter om de kigger på alder/livsstadie eller på reproduktionsstatus (kønsmodenhed). - I statusrapporter regnes med at voksne ulve er over 1 år, hvorimod man andre steder, biologisk set, regner med at voksne ulve er over 2 år, og at ulve på 1-2 år er unglulve. Hertil kommer, at nye DNA-resultater løbende tikker ind (naturligt forsinket) og opdaterer statistikkerne bagudrettet.

Det gennemsnitlige angrebsmønster er konstant

De uofficielle medietal peger på en kraftig stigning i antallet af registrerede husdyrangreb i 2025, hvilket har skabt store overskrifter.

Men ser vi bag om tallene, skyldes dette ikke, at de enkelte ulve er blevet mere aggressive eller har ændret adfærd. Skadeomfanget per angreb (det såkaldte *surplus killing*) har ligget konstant på 4–5 dræbte eller sårede tamdyr per hændelse gennem flere år.

Når det samlede konfliktomfang intensiveres, skyldes dette udelukkende, at en voksende bestand sender flere urutinerede unglulve ud på egen hånd. Da disse enlige strejfare endnu ikke har erfaring til at nedlægge det stærke og hurtige kronvildt alene, søger de mod lettere tilgængelige byttedyr i områder, hvor husdyrene endnu ikke er beskyttet af ulvesikre hegn. Statistikken viser her sit eget tydelige sprog: Det skrives, at over 99 % af alle registrerede ulveangreb i Danmark sker i folde, der ikke er ulvesikrede.

Faktisk måler antal af registrerede husdyrangreb på ulvenes muligheder for at angribe tamdyr, og **fortæller historien om**, at flere og flere unglulve er nødt til at opsøge nye terræner, hvor tamdyr måske endnu ikke er beskyttede – det er ikke en fortælling om en adfærdsændring eller øget glubskhed hos ulven.

Jægerens frivillige indsats er nøglen til biodiversitet

Det har været påstået, at vores ulvebestand forbedrer biodiversiteten. Men dette er en helt ubevist påstand, da en sådan effekt først ville kunne påvises om mange år, og udenlandske erfaringer fra gigantiske naturreservater kan slet ikke overføres til Jylland. **Tab af biodiversitet er måske den største og mest oversete risiko ved ulvens tilstedeværelse i Jylland** – når man ser bort fra potentielle konflikter mellem mennesker og ulve.

Netop koblingen mellem økonomi, jagt og naturpleje udgør måske den største og mest oversete risiko for den danske biodiversitet. Påstanden om, at ulven markant forbedrer den brede danske biodiversitet, er i en dansk kontekst baseret på udenlandsk teori under helt andre naturvilkår, hvor ulvens påvirkning af biodiversiteten i øvrigt først er registreret efter

25–30 år. DCE's egne vildtbiologer vurderer da også, at ulvens overordnede betydning for den samlede danske biodiversitet er minimal.

Hvis jyderne opgiver fåreholdet, og man ikke formår at erstatte dem med andre store græssere, vil den jyske biodiversitet **uundgåeligt blive ringere** på de åbne heder og enge.

Den virkelige motor bag den jyske natur- og vildtpleje er de lokale jægere og lodsejere, som hvert år investerer millioner af kroner og tusindvis af frivillige arbejdstimer i at etablere faunastriber, plante remiser, pleje vådområder og vedligeholde vitale levesteder. Hvis disse aktører mister motivationen til at forbedre habitaterne, fordi ulveforekomsten forringer de jagtlige betingelser og fjerner det bæredygtige jagtbare overskud lokalt, vil det føre til et mærkbart fald i den reelle biodiversitet. Statens puljer kan på ingen måde erstatte det engagement og de midler, som i dag finansieres frivilligt og af egen lomme.

Forbedrer vores ulvebestand vores hjortes sundhed?

Nej, vores vigende råvildtbestand der er ramt af råvildtskyen, er for eksempel overhovedet ikke blevet hjulpet af, at ulvene skulle tage syge og svage dyr (hvilket i denne sammenhæng er en ren myte) – og vores råvildtbestand vil ulvene utvivlsomt reducere yderligere. Hos de større hjortearter tager ulve primært sunde kalve (som der er rigeligt og flest af), da mindre dyr giver mindst besvær og færre skader. – **Overvågning** af vores hjortebestandes adfærd, stressniveau og udvikling **er vigtig**, og måske gælder dette også for rævene, grævlingerne, jordrugende fugle og især harerne?

I ulveterritorier kan stressniveauet hos kronvildt konstant være højt, og i ulveområder fortælles om, at kronvildt flytter sig meget mere end tidligere, og samler sig i store rudler på markerne. Herved transporteres skader på skove til skader på markafgrøder.

Det kan næppe kaldes sundhedsfremmende, når hjortebestande af ulvenes jagttryk presses ud af de habitater, som hjortene selv har fundet bedst egnede som opholds-, fouragerings- og fødesteder.

Ulve på Fyn og Sjælland?

Efter alt videnskabeligt materiale at dømme, **vil ulve på øerne Fyn og Sjælland være en fatal fejl**. Her vil der ikke være nogen naturlig eller stabil genetisk udveksling på grund af manglende ind- og udvandringssmuligheder – og dette er bestemt ikke i ulvenes eget tarv.

Geografien og genpuljer sætter naturlige grænser, som bør respekteres for både ulvenes, naturens og befolkningens skyld.

Miljøstyrelsen har da også officielt afvist udsætning af ulve på Fyn og Sjælland, da det vurderes som for risikabelt for dyrevelfærden og ikke vil gavne artens overordnede bevaringsstatus. Kommer ulven til Fyn og Sjælland, er den under gældende regler.

Ulve kan svømme ca. 12-13 km i træk, og Lillebælt er det smalleste sted kun ca. 1 km, ligesom Lillebæltsbroerne er sandsynlige veje til Fyn. Storebælt kan ulve dog næppe passere, i hvert fald ikke uopdaget. Muligheden for at ulve spredes til Fyn er altså ikke udelukket, især dersom bestandstætheden i Nordtyskland og i Jylland bliver for stor.

Selvfølgeligt skal ulve bevares

Ulven er et spændende og smukt dyr, men dette kan man også sige om mange andre dyr, som vi har lov til at glæde os over. Selvfølgelig skal Danmark deltage i bevarelse af ulve selv om vores bidrag hertil, ved at huse 100-200 ulve, må være af meget begrænset og af mere symbolsk betydning for den europæiske ulvebestand på ca. 23.000 ulve (eksklusive den europæiske del af Rusland og det østlige Ukraine). I Rusland alene vurderes der at være 30.000 til 50.000 ulve.

Geografien sætter de reelle grænser

Kan Jylland have 210 ulve i vinterbestanden (ca. 350 ulve i maj)?

Det centrale og afgørende spørgsmål er ikke, hvor mange ulve der rent teoretisk kan overleve i Jylland, men hvor mange det fragmenterede kulturlandskab reelt kan rumme uden uoverstigelige socio-økologiske konflikter. Aarhus Universitets (DCE) maksimale estimat på 210 vinterulve (familiegrupper og strejfare) er baseret på en ren biologisk bæreevne-model. Den ser udelukkende på fødegrundlag og teoretisk plads på landkortet, men udelader (helt bevidst og som adspurg) de menneskelige, sociale og infrastrukturelle barrierer. **Et kvalificeret bud** på disse barrierer og det reelle mætningspunkt er netop det væsentlige supplerende dokument, som forvaltningen **mangler i dag** – og som vores forskere kunne levere ud fra vores nu primære 9-10-årige ulveerfaringer.

Europæiske erfaringsdata og sammenligninger med vores nabolande, samt vores indvundne danske erfaringer peger på, at den reelle, langsigtede kapacitet i Jylland ligger markant lavere end DCE's anslåede max niveau på 210 vinterulve. Dette fremgår, når vi adskiller de rå beregningsmodeller fra landskabsøkologiens faktiske realiteter:

Fokus på arealer og familiestørrelser

Det jyske ulveloft bestemmes i praksis af to ufravigelige, landskabsøkologiske faktorer: det reelle, ulveegnede areal og den faktiske vinterdemografi.

- **Vinterdemografien dikterer pladskravet:** Mens overvågningen bruger internationale standardfaktorer (IUCN-faktor 7) til at estimere den samlede årsbestand, viser skandinaviske feltdata noget andet for den faste vinterbestand. På grund af ungulves udvandring og naturlig dødelighed stabiliserer den reelle familieflok, der beslaglægger et territorium hen over sensommeren, sig i snit på omkring 5 individer.

Imødegåelse af forskernes kritik: Den nationale ulveovervågning vil her med rette kunne indvende, at de rige fødemængder i det jyske kulturlandskab biologisk set flugter med Tyskland, hvor vinterflokkene i snit tæller tættere på 7-8 individer. **Men her**

overses tiden der går inden de 7-8 nås, og de konflikter der vil opstå undervejs mod de 210 vinterulve, som **allerede nu ses ved kun 49 ulve**.

Flokstørrelsen korrelerer nemlig direkte med landskabets mætningsgrad; så længe der i Jylland sker en dynamisk spredning, hvor de unge ulve hurtigere bliver sorteret fra eller presset ud af selve familieviret, vil vinterflokkene i de enkelte revirer naturligt holde sig på dette lavere, reelle gennemsnit (5). – **Det er uden betydning** at flokstørrelser, undervejs mod de 210, vokser til 7-8 individer (fra nuværende 5), fordi konflikterne undervejs vil være uacceptable. Dette rækker grundlæggende ved fundamentet under teorien om de 210 vinterulve.

- **Arealet, revirtætheden og modellens grænser:** DCE har yderst kvalificeret vurderet, at det maksimale biologiske fødegrundlag og arealkapacitet i Jylland kan give plads til højst 30 revirer. Men hvis vi tager det maksimale teoretiske estimat på 210 vinterulve og holder det op mod virkelighedens vinterdemografi, opstår der et forvaltningsmæssigt dilemma, som kalder på en landskabsøkologisk nuancering – ift. et "ulveloft" på 210.

Hvis vi fraregner de standardiserede 10 % enlige strejfeulve fra de 210 individer, efterlades 189 ulve, som skal fordeles i familier. Med det veldokumenterede vintersnit på ca. 5 individer pr. flok, ville det i praksis kræve, at Jylland skulle huse **hele 38 familier** for at nå op på det samlede antal ($189 / 5 = 37,8$). Fordeles disse på det maksimale ulveegnede areal (9.000 km²), presses den gennemsnitlige territoriestørrelse helt ned på **237 km² pr. familie**.

Til sammenligning udnytter den nuværende ulvefamilie i Oksbøl (Danmarks bedste og mest fredede militærterræn på 65 km²) i praksis et aktivitetsareal på 200–400 km². - Selvom det hævdes, at ulve biologisk kan klare sig med mindre territorier, er en så ekstrem sammenpresning helt usandsynlig i det jyske kulturlandskab.

Ovenstående kan sammenlignes med Brandenburg, som Jylland ofte ses sammenlignet med, i dette Skema 8. Skemaet illustrerer det jyske fremtidsscenarie over for Brandenburgs samlede administrative landskabsdata:

Skema 8: Stilles tallene op over for hinanden, bliver det tydeligt, hvor markant mit tænkte scenarie for Jylland vil overhale virkeligheden i Europas mest ulvetætte område – og hvor ulvetætheden i den grad skaber dyb, samfundsmæssig splid og debat:

Område	Areal (km ²)	Ulve i familier	Tæthed pr. 1.000 km ²
Brandenburg (Virkelighed)	29.478 km ²	270 stk. (54 flokke)	9,2 ulve
Jylland total (Mit scenarie)	29.777 km ²	189 stk. (38 flokke)	6,4 ulve
Det jyske fastland (Mit scenarie)	23.872 km ²	189 stk. (38 flokke)	7,9 ulve
Ulveegnede arealer i Jylland	9.000 km ²	189 stk. (38 flokke)	21,0 ulve

Dette Skema 8 viser: Det jyske scenarie for ulvefamilierne vil altså skabe en tæthed, der er mellem **næsten på højde med** Brandenburg over hele det jyske fastland (7,9 mod 9,2 ulve), og **mere end dobbelt så voldsom**, så snart vi ser på de reelt ulveegnede arealer, hvor tætheden presses helt op på 21,0 ulve pr. 1.000 km².

Kollisionen med den jyske virkelighed: Enlige strejfeulve lægger ganske vist ikke beslag på fast territorieplads, men denne beregning viser, at de resterende flokulle i praksis vil sprænge forskernes egne fastsatte rammer på maksimalt 30 revirer, hvorfor antallet 210 ulve kolliderer med den jyske geografi.

At tvinge tætheden op på et niveau, der teoretisk kræver 38 familier i landskabet, fjerner enhver geografisk bufferzone. Det vil tvinge ulvene ud af de trygge kerneområder og ind i en permanent mosaik af intensivt agerland, infrastruktur og bynære zoner. Da Jylland er en geografisk halvø med en bunden ende mod nord og en smal korridor mod syd, kan unge ulve ikke vige udenom etablerede territorier uden konstant konflikt. Resultatet af at presse bestanden op mod de 210 ulve vil derfor ikke blive en harmonisk fordeling, men en voldsom eskalering i indbyrdes territoriale kampe, påkørsler af ulve i det åbne agerland og en uholdbar optrapning af konflikter med det omgivende samfund.

Dette understreger blot, at DCE's model med de 210 ulve – som de fuldstændig korrekt selv påpeger – er en ren max. biologisk bæreevne-model, der ikke indregner de menneskelige, logistiske og sociale barrierer i vores tætbebyggede kulturlandskab, og DCE havde også et nedre antal på 77 ulve, **hvor de nævnte ting faktisk blev delvist indkalkuleret.**

Ekstrem international tæthed: En tæthed på 210 vinterulve vil give en koncentration på (**7,1** ulv pr. 1.000 km² ved hele Jyllands areal), som placerer Jylland i **den absolutte europæiske topklasse.** – Sverige, Norge og Finland har en gennemsnitlig ulvetæthed på under **1–3** ulve pr. 1.000 km². Selv i de tætteste svenske "ulvezoner" i Mellemsverige ligger tætheden typisk på **3,5–4,5** ulve pr. 1.000 km² og topper kun lokalt på omkring **8–10** ulve.

Men Jylland er ikke skandinavisk vildmark, og i modsætning til Tyskland, som har over 20 store, sammenhængende militære øvelsesterræner (i alt ca. 2.935 km²), råder Jylland kun over ca. 250 km² militærareal, hvor vores to største og mest ulveegnede arealer Oksbøl (65 km²) og Borris (47 km²) i dag allerede er tæt mættede, med én ulvefamilie i hver.

I Sverige ønsker man politisk at reducere sin ulvebestand markant, fra ca. 355 ulve til et mål på 170 ulve (nu justeret til ca. 220 ulve) – alt imens andre debattører herhjemme – med afsæt i forskernes beregninger af Jyllands maksimale biologiske bæreevne – mener, at vi i Jylland kan have helt op mod **350** ulve. – Mens de i Sverige vil reducere bestanden markant for at skabe ro i enorme vildmarker, vil danske debattører klemme stort set samme mængde ulve ind i det tætbebyggede jyske kulturlandskab.

Konklusion: Den jyske virkelighed kalder på et realistisk "ulveloft"

Hvor mange ulve kan Jylland have, realistisk set?

Når man læser, at biologien og geografin i sidste ende vil bremse den jyske ulvebestand og at alt regulerer sig selv, kan man fristes til at spørge: Løser problemet ikke sig selv?

Svaret er et klart nej. En "naturlig stabilisering" i et tætbebygget kulturlandskab sker ikke fredeligt. Hvis vi bare lader stå til og overlader forvaltningen til rene teoretiske modellers max- niveau, vil vi ifølge min fremskrivningsmodel ved nuværende høje dødelighed (*Skema 2*) ramme det teoretiske maksimum på 210 ulve i vinterbestanden omkring år 2040 – men det vitale socio-økologiske mætningspunkt rammes langt tidligere.

Allerede i perioden 2029–2031 vil vinterbestanden ramme et leje på ca. 101–127 ulve (*Skema 2*). Sammenholder man dette med den brede erfaringsmodel fra hele Tyskland (*Skema 7, Scenarie 5*), ser vi, at det netop er i dette leje – **mellem 104 og 130 ulve i vinterbestanden** – at Jyllands reelle, adfærdsbiologiske mætningspunkt ligger. Her kan

ulvefamilierne opretholde en naturlig revirstørrelse og adskillelse fra menneskelig aktivitet. At tvinge bestanden herover vil fjerne en nødvendig geografisk buffer, og nødvendige plads til strejfeulve (herunder tyske indvandrere), helt eller delvist på det jyske landkort.

DCE tog oprindeligt klogt højde for landskabets usikkerhed ved også at medtage et beregnet, nedre **minimum på 77 ulve**. Naturens egne tal, den jyske geografi og de tyske erfaringer viser tydeligt, at det er heromkring – og ikke ved de teoretiske 210 – at den jyske ulvebestand vil finde sit reelle, holdbare mætningspunkt, som også tilfredsstiller forsigtighedsprincippet.

DCE's teoretiske max-kapacitet på 210 vinterulve forudsætter altså en gennemsnitlig flokstørrelse og en mængde enlige strejfeulve, som den jyske virkelighed slet ikke understøtter. Hvis vi lader den biologiske vækstdynamik køre uden politisk eller forvaltningsmæssig stillingtagen, viser min fremskrivningsmodel ved høj dødelighed (se *Skema 2*), at det jyske landskab rent matematisk kan presses op på det teoretiske maksimum omkring år 2040. Men som tabellen også viser, vil vi ramme det vitale, socio-økologiske / sociokulturelle mætningspunkt langt tidligere.

Sandsynligheden taler for, at vi aldrig når op på 210 ulve, da vejen dertil vil blive alt for konfliktfyldt og med mange ulvedræbte ulve og trafikdrab. Det er netop dette, et realistisk dynamisk "ulveloft" skal modvirke – og dét er en bunden forvaltningsopgave.

Hvis vi indregner den reelle demografi, bør **et balanceret jysk "ulveloft"** fastsættes i lejet mellem **104 og 130 vinterulve** (svarende til en forsommerbestand på ca. 164–241 ulve efter fødslerne i maj). Det er denne virkelighed, forvaltningen skal ligge klar med retningslinjer for nu – inden modellernes teoretiske tal overhaler den jyske virkelighed. Tiden må være inde til, at forvaltningen indstiller sig på denne virkelighed og officielt justerer det øvre måltal **fra de teoretiske 210 ulve ned til et realistisk loft i lejet 104–130 ulve**.

Hvorfor vi ikke får lov til kvotejagt i nuværende situation?

Vi må anerkende at ulven er kommet til Jylland for at blive, og forberede os på dette.

Vores dilemma er: Biologer og forskere har besvaret spørgsmålet om, hvor mange ulve Jylland kan have ud fra den **biologiske bæreevne** (plads og mad), til at være mellem 77 og 210 ulve (forudsat indvandring fra Tyskland). Det virker, som om alle fokuserer på de 210 (og endda flere) og **overser de 77, og det er her "bæreevnen" starter**. - Men befolkningen og landbruget måler på den **sociokulturelle bæreevne** (at konflikter reduceres til det tålelige), hvilket reelt er mindst lige så vigtigt for ulvebestandens fremtid.

Ny indført mulighed for afhjælpende tiltag:

I sidste ende bliver det geografien, matematikken og den socio-økologiske grænse, der tvinger kvotejagt i et vist omfang igennem. **Noget af vejen er vi kommet**, fordi Danmark pr. 1. september 2026 har indført en ny model for akut punktvis regulering, dér hvor de konkrete konflikter opstår. Dette sker via en markant administrativ lempelse i Habitatdirektivets undtagelsesbestemmelser, så skadesbaseret regulering indenfor ulvesikrede hegn nu under visse betingelser må ske øjeblikkeligt og uden forudgående tilladelse, hvis en ulv udgør en direkte trussel og ikke kan skræmmes væk.

Men vi må ikke tro os nærmere generel licensjagt/kvotejagt med denne akutte nødbremse. Selvom EU politisk har banet vejen for at flytte ulvens status fra Bilag IV (strengt beskyttet) til Bilag V (beskyttet), ændrer det ikke automatisk ved de benhårde juridiske realiteter ved

domstolene. Vi ser i dag i Sverige, at domstolene pure afviser og stopper licensjagter, fordi myndighederne ikke kan løfte bevisbyrden for, at bestanden reelt kan tåle det.

EU-Domstole:

Som det er i dag, kommer EU og domstolene først til at acceptere egentlig regulering ved licensjagt/kvotejagt, når landets myndigheder har påvist videnskabeligt, at bestanden før, under og efter den ønskede reguleringskvotejagt er levedygtig og selvopretholdende og har overskud til udsving som følge af almindelig og forventelig risiko.

I dette skal vi **indregne den "hage"**, at EU-Domstole ikke vil acceptere, at et medlemsland baserer sin licensjagt på et nabolands biologiske overskud, altså indvandring af ulve fra Tyskland.

Dette er hårde odds for Jylland og betyder faktisk: Med den nuværende biologiske virkelighed (f.eks. 46–50 % dødelighed) kan Danmark, under de nuværende forudsætninger og med nuværende dokumentation af bæreevne i ulvebestanden, **reelt ikke kan forvente** at kunne forsvare en generel licensjagt eller kvotejagt ved domstolene.

På en måde kan man sige: Det er vores ulves nuværende høje dødelighed der spænder mest ben for licensjagt/kvotejagt – **men bestemt ikke** dette alene.

Hvordan kan Danmark muligvis opnå kvotejagt/licensjagt?

Konkret, løsningsorienteret 3-trins forslag:

1. Helt afgørende forud for alt andet, skal vi bevise at have bragt nuværende høje historiske dødelighed (46-50 %) ned til stabile ca. 35 %. – Uden dette, hvor en **"Gunstig referenceværdi (FRV)"** nok ikke kan fremvises, kan vi formentlig droppe at ansøge om licensjagt/kvotejagt, og holde os til den nyligt tilladte akutte, punktvis regulering (uden forudgående tilladelse), som må anses for at være et rent afhjælpende tiltag.
2. Vi fastlægger **internt et "ulveloft"** på **104-130 ulve** i vinterbestanden (se *Skema 7*) som socio-økologiske bæreevne. – Vi sandsynliggør videnskabeligt, at ved dette "loft" er Jyllands landskab mættet med ulve, og at en større bestand vil få konflikterne med landbruget og lokalbefolkningen til at eskalere i et omfang, hvor punktvis indsatser (som de nuværende regler fra september 2026) ikke længere er en praktisk eller samfundsmæssigt tilfredsstillende løsning. En **Sociokulturel rapport** skal indgå i dette.
3. Vi påviser, at ved 104–130 ulve er bestanden i stand til at overleve og opretholde sit eget antal udelukkende i kraft af sine egne fødsler (demografisk uafhængige), ved at producere et stabilt fødselsoverskud – uafhængig af indvandring fra Tyskland. – Vi påviser, at den påtænkte jagtkvote (bortskydning af et vist antal ulve om året) udelukkende tages af en del af vores eget lokale overskud, og at en fast bestand på ca. 104-130 ulve er stor nok til i sig selv at modstå sygdomsudbrud og tilfældige uheld (hændelig almindelig og forventelig biologisk risiko).

Med hensyn til indavl peger vi på, at EU-Kommissionen opfordrer landene til at samarbejde på tværs af landegrænser om den genetiske udveksling, da beskyttelsen af ulvebestanden er et fælles europæisk anliggende. Indavl i en helt isoleret bestand på 104–130 ulve ville kunne indtræde efter måske kun 5–10 år (svarende til 2-3 ulvegenerationer), men det er højst usandsynligt, at strejfeulve ikke fortsat vil passere den åbne grænse mellem Jylland og Tyskland. En ældre populationsgenetisk tommelfingerregel fastslår desuden, at kritisk indavl effektivt kan undgås ved blot én reproducerende (eller ynglende) ulv udefra pr. generation (ca. hvert 3.–5. år).

Ovenstående løsningsorienterede forslag understøttes af Illustration 1, som viser min konkrete, matematiske forvaltningsmodel baseret på en fastlåst bundgrænse på 104 ulve i vinterbestanden, som et socio-økologiske måltal:

Illustration 1 – Forvaltningsmodel ved et stabilt "ulveloft" på 104 vinterulve

Forudsætning: Den socio-økologiske kapacitet fastsættes til 104 ulve om vinteren, fordelt på 23 faste kobler á det jyske vintersnit på 4,5 individer (103,5 ulve) samt en buffer på ca. 10 % enlige strejfeulve. Beregningen forudsætter en normaliseret årlig dødelighed/afgang på 35 % for årsbestanden og tager ikke højde for tysk indvandring.

- **Fastlagt vinterbestand (Jan./Feb.):** 104 ulve
- **Nye hvalpe i maj (+5 hvalpe pr. kobbel):** +115 hvalpe
- **Maksimal biologisk årsbestand (Sommer):** 219 ulve
- **Naturlig årlig afgang/dødelighed (35 %):** -76 ulve (af 219)
- **Forventet vinterbestand næste år (Netto før regulering):** 143 ulve

Resultat og forvaltningsmæssig konklusion:

Når det jyske landskab har nået det definerede mætningspunkt på 104 ulve, vil bestanden – alene i kraft af egne fødsler – producere en nettobestand på 143 ulve den efterfølgende vinter, hvis der ikke gribes ind.]

Da det fastlagte socio-økologiske måltal er 104 ulve, har Danmark her påvist et **stabilt, årligt biologisk overskud på 39 ulve** (143 - 104). Danmark burde, ud fra denne matematiske og biologiske dokumentation, have et stærkt juridisk og forvaltningsmæssigt argument indenfor rammerne af Habitatdirektivets Artikel 16, for at muligvis kunne opnå tilladelse til at udstede en **årlig licensjagt/kvotejagt på en del af disse 39 overskydende individer**. Herved bringes bestanden kontrolleret tilbage på det bæredygtige niveau inden næste ynglesæson, alt imens man videnskabeligt dokumenterer en fortsat levedygtig, stabil og selvopretholdende ulvebestand i Jylland.

Til dette kan tilføjes, at der er andre europæiske lande hvor kvotebaseret jagt foregår, se: <https://netnatur.dk/ulven-i-europa-sadan-regulerer-andre-lande-bestanden>.

Det er netop nu, vi må turde "tænke i et reelt "loft" for ulvebestanden, som en klar forvaltningsmæssig ramme, der vil kunne give myndighederne det nødvendige rygstød til at gribe ind med kontrolleret antalsregulering, så snart loftet nås - uden at vi risikerer at knække bestanden juridisk eller biologisk. **De to første ufravigelige trin er**, at vi internt sætter et videnskabeligt dokumenteret ulveloft (*ved brug af DCE's rammer i Skema 7*) og får bragt vores ulves nuværende overdødelighed (46-50 %) ned til de normale ca. 35 %.

Hvis den reelle socio-økologiske kapacitet er omkring 104, og når vi i starten af 2027 forventes at ramme 74-79 ulve ved dødelighed på 46-50 % (*se Skema 2 = 76*), **befinder vi os i praksis allerede nu** i et højaktuelt stade for overvejelser og tiltag, som vil tage lang tid at implementere, hvis ikke vi forbereder os i tide.

Det vigtige forsigtighedsprincip:

Alle beregninger tyder på, at **et operationelt øvre måltal på omkring 104-130 ulve** i den jyske vinterbestand (*se Skema 7, model 5*) vil være det mest balancerede. Dette sikrer den nødvendige biologiske levedygtighed og indbygger samtidig et afgørende forsigtighedsprincip i forhold til en bestand, der har vist periodisk eksponentiel vækst. Modellen tager højde for forsinkede registreringer, mørketal samt hændelige

bestandsudsving. – I denne forbindelse er det underordnet, om disse 104–130 ulve i vinterbestanden stensikkert kan defineres som et rent "naturligt biologisk mætningspunkt" eller ej – vi må agere ud fra den virkelige situation, vi står i, og som vi er i stand til at sandsynliggøre meget stærkt.

*** Tiden må være inde til**, at forvaltningen indstiller sig på denne virkelighed og **officielt nedjusterer** det øvre maksimum på 210 ulve – **eller at det påvises sandsynligt**, hvordan den jyske natur skulle kunne præstere det absolutte, teoretiske maksimale scenarie på 210 ulve i vinterbestanden under samtidig bevarelse af et rimeligt konfliktfrit forhold mellem mennesker og store rovdyr. – Dette ligner en snarlig, bunden opgave for DCE, samtidigt med at der inddrages noget videnskabeligt omkring den socio-økologiske bæreevne. – Indtil nu har myndighederne og DCE dygtigt, grundigt og ansvarsfuldt fulgt ulvens indtog i Jylland.

Men, hvis vi vil sikre en balanceret naturforvaltning, må vi definere et realistiske "ulveloft" – solidt forankret i Jyllands faktiske rumlige og sociokulturelle kapacitet, og vores erfaringer. – Med flytning af ulvene fra Bilag IV til Bilag V, er mulighederne for indføring af kvotejagt nu til stede, men det kræver **nøje dokumentation** - og at vi sætter **et internt, dynamisk "ulveloft"**, og dokumenterer at den **gunstige referenceværdi (FRV)** er sikret. – De nyligt meddelte planer om mere **individbaseret ulveovervågning** / optælling, er den nødvendige vej til at opnå kvotejagt, sammen med en **videnskabelig sociokulturel vurdering**.

Faktabilag: Den datadrevne udvikling og forvaltningsscenarier

Dette tematiske indlæg hæfter sig op på min bearbejdning af officiel bestandsudvikling, samt mine fremskrivninger der tager udgangspunkt i de nu kendte officielle tal og DCE's fremsatte vurderinger:

Skema 1 er min bearbejdning af officielle tal:

Skema 1 - Officiel bestandsudvikling ulve i Jylland (2013-2026):

År	Etable-rede par 30. april	Antal kobler 30. april	Regi-strerede voksne 30. april	Nye hvalpe fra 1. maj	Total-bestand Estimeret 1. maj	Vækstrate pr. år i kolonne 4	- heraf enlige strejfare 1. aug. cirka
2013	0	0	1	0	1	—	1
2014	0	0	3	0	3	+200,0 %	3
2015	0	0	4	0	4	+33,3 %	4
2016	0	0	2	0	2	-50,0 %	2
2017	1	1	7	8	13–15	+250,0 %	9
2018	1	0	9	0	9–11	+28,6 %	11
2019	1	1	11	6	15–19	+22,2 %	13
2020	1	0	12	0	12–14	+9,1 %	15
2021	2	2	15	10	23–27	+25,0 %	16
2022	4	3	20	14	31–36	+33,3 %	18
2023	5	4	29	20	44–52	+45,0 %	21
2024	8	5	32	38	60–80	+10,3 %	23–28
2025	9	6	44	44	88–101	+37,5 %	25–34
2026	10	7	49	40–60 ¹	89–109 ¹	+11,4 %	30–40 ¹

¹ Forventede tal for overvågningsåret. Opgørelsesmetode ændres fra 2024 til 2025.

Skema 2 er min fremskrivningsmodel (med udgangspunkt i DCE-rammer):

Dette er altså ikke officielle tal - men min teoretiske modelberegning, som forudsætter, at den nuværende overdødelighed (ca. 46 %) fortsætter fremadrettet, og der indregnes 3 indvandrende ulve fra Tyskland årligt. Skemaet anvender forskernes forudsætninger.

Her skal rettes opmærksomhed på, at biologiske systemer sjældent er lineære eller rent eksponentielle over så lange årrækker, da faktorer som territorial hævdeelse, byttedyr tæthed og sygdomme (bæreevne) formentlig gradvist vil flade kurven ud naturligt, før det teoretiske maksimum nås. - Skema 2 illustrerer blot, hvad der sker, hvis man *blindt* følger en matematisk model, der vil tvinge ulvene ud i agerlandet, mens senere Skema 7 viser den *socio-økologisk og adfærdsmæssigt bæredygtige* grænse.

Skema 2: Fremskrivning ulveudvikling – med høj dødelighed

Årstal	Antal ynglende par	Antal ulve (Værste fald)	Antal ulve (Bedste fald)	Ca. vinterbestand max. (jan./feb.)	Status / Biologisk forklaring
2027	11	53	63	ca. 76 ulve	Reelle maj-tal efter hvalpedødelighed.
2028	13	58	74	ca. 89 ulve	Jævn vækst i nye revirer.
2029	15	63	84	ca. 101 ulve	Bestanden spredes til nye områder.
2030	18	72	96	ca. 115 ulve	Kulturlandskaber tages i brug.
2031	19-20	77	106	ca. 127 ulve	Unge par begynder at mætte de mest oplagte revirer.
2035	25	98	145	ca. 174 ulve	Pladsmangel begynder at bremse væksten.
2036	26	102	152	ca. 182 ulve	Aftagende vækstrate; kamp om de sidste frie skov-øer.
2040	30 (Maks)	115	175	ca. 210 ulve	Bæreevne nået. Maksimalt 30 par. (Mætning)
2045	30 (Maks)	120	180	ca. 216 ulve	Vinterbestanden stabiliseres her omkring det maksimale loft.
2050	30 (Maks)	120	180	ca. 216 ulve	Dynamisk ligevægt i landskabet.

Bemærk: Antallene i kolonne 3 og 4 viser situationen pr. 1. maj. Vinterbestanden i kolonne 5 viser niveauet i den forudgående januar/februar (f.eks. hører vinteren 2039/2040 til maj-tællingen i 2040)

NB: Da dette er en fremskrivningsmodel, som måler på vinterbestanden, er de anførte maj-tal **lige inden årets nye fødsler**.

Skema 3 er min fremskrivningsmodel (med udgangspunkt i DCE-rammer):

Dette er altså ikke officielle tal - men min teoretiske modelberegning, som forudsætter, at den nuværende overdødelighed ophører fremadrettet, og der indregnes 3 indvandrende ulve fra Tyskland årligt. Skemaet anvender forskernes forudsætninger samt normale internationale dødelighedsbiologiske rater.

Også hér gælder, at biologiske systemer sjældent er lineære eller rent eksponentielle over så lange årrækker, da faktorer som territorial hævde, byttedyr tæthed og sygdomme (bæreevne) formentlig vil flade kurven ud naturligt, før det teoretiske maksimum nås. - Skema 3 er netop sat op for at vise det absurde i en ren matematisk fremskrivning uden naturlige adfærdsbiologiske bremser.

Skema 3: Bestandsudvikling ved lav dødelighed og naturlig pardannelse:

I dette scenarie ophører den nuværende overdødelighed (antagende ulovlige efterstræbelse). De høje danske dødelighedssatser erstattes her af de normale biologiske dødeligheder (12 % for voksne, 25 % for 1-2-årige og 40 % for hvalpe). - DCE's kapacitetsloft på 210 ulve i vinterbestanden nås lynhurtigt, fordi de unge ulve overlever i langt højere grad (bemærk at vinterbestanden nås tidligere end 1. maj-bestanden):

Årstal	Antal ynglende par	Antal ulve (Værste fald: 4 hvalpe/par)	Estimeret vinterbestand (Værste fald)	Antal ulve (Bedste fald: 6 hvalpe/par)	Estimeret vinterbestand (Bedste fald)
2027	11	53	90	63	114
2028	13	76	120	91	153
2029	16	102	156	125	202
2030	20	134	202	164	210 (Max. nået)
2031	25	168	210 (Max. nået)	210	Max. overskredet
2032	31	210	Max. overskredet	267	Max. overskredet
2033	36	261	Max. overskredet	338	Max. overskredet

Skema 3 viser antal ulve matematisk fremskrivning opgjort pr. 1. maj, hvor hvalpene fra det foregående år netop er fyldt 1 år og derefter medregnes som voksne individer, og inden årets helt nye hvalpekuld fødes oveni. Der er indregnet 3 indvandrende ulve fra Tyskland årligt.

NB: Da dette er en fremskrivningsmodel, som måler på vinterbestanden, er de anførte maj-tal **lige inden årets nye fødsler**.

Skema 7 er min vurdering af bæredygtighed (med udgangspunkt i DCE-rammer og sammenlignet med andre lande):

Dette er altså ikke officielle tal – med derimod min vurdering af bæredygtig ulvebestand i Jylland, som ses i Scenarie 5 herunder: **104-130 ulve i vinterbestanden**. Skemaet sammenstiller forskernes teoretiske modeller med internationale erfaringsdata og mit socio-økologiske scenarie.

Skema 7 viser den socio-økologisk og adfærdsmæssigt bæredygtige grænse. - Scenarie 5 måler den faste vinterbestand i revirerne, mens de modeller, der bruger faktor 7, måler den maksimale biologiske årsbestand. - Niveauerne på 23–26 ulve i Scenarie 6 skal udelukkende ses som en geografisk tæthedsreference og ikke som et biologisk kapacitetsloft for Jylland.

Således er dette en statisk sammenligningsmodel, der viser forskellige landes tætheder overført på det jyske areal:

Skema 7: Beregningsmodeller og tætheder for Jyllands maksimale vinterbestand

Scenarie / Model	Anvendt areal (km ²)	Beregningsgrundlag overført til Jylland	Antal kobler (par) i Jylland	Faste forældreulve - i Jylland (voksne +2 år)	Samlet vinterbestand (voksne, ungulve, strejfere)
1. DCE's maksimale model (Hele Jyllands areal)	29.777 km ²	Fordelt på hele Jylland ud fra 30 kobler / IUCN-faktor 7	30 kobler á 992 km ²	60 ulve 496 km ² /ulv	210 ulve 142 km ² /ulv
2. DCE's model presset ind (Kun kerneareal)	9.000 km ²	30 kobler presset udelukkende ind på det jyske kerneareal	30 kobler á 300 km ²	60 ulve 150 km ² /ulv	210 ulve 43 km ² /ulv
3. Landskabs-økologisk model (Kun kerneareal og når 1 kobbel kræver 350 km ²)	9.000 km ²	Realistisk pladskrav på 350 km ² pr. kobbel / IUCN-faktor 7	26 kobler á 350 km²	52 ulve 173 km ² /ulv	182 ulve 49 km ² /ulv
4. Tyskland (Brandenburg-reference med ekstrem tæthed)	12.000 km ²	Tyske tætheder (55 kobler i skovarealet) / 364 ulve i alt	55 kobler á 218 km ²	110 ulve 109 km ² /ulv	364 ulve helt ned til 33 km ² /ulv
5. Hele Tysklands erfaringsmodel (Anvendt på Jylland)	9.000 km ²	26 biologiske kobler ganget med tysk flokkfaktor på 4-5	26 kobler á 346 km ² (23-26 kobler)	52 ulve 173 km ² /ulv (52-58 ulve)	104 – 130 ulve 69-86 km ² /ulv
6. Den svenske tæthedsmodel (Mellemsverige-reference)	9.000 km ²	Matcher svensk tæthed (344-387 km ² pr. ulv i ulvebæltet)	3 kobler	6 1.500 km ² /ulv	23 – 26 ulve (ikke levedygtig bestand)

Bemærkning til Skema 7: F.eks. de 43 km²/ulv i Scenarie/Model 2 i kolonne 6, er det gennemsnitlige aktivitetsareal pr. individ, som et overordnet tæthedstal.

Note: Brandenburg-tætheden (33 km²/ulv) i Scenarie/Model 4 kan kun lade sig gøre på grund af de enorme, sammenhængende østtyske skove og militærområder, som Jylland simpelthen mangler.